

2018

Štátny archív Nitre

Výročná správa

ÚVOD

Štátny archív v Nitre je zariadením sekcie verejnej správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Má 2 oddelenia (oddelenie služieb verejnosti a oddelenie na spracúvanie archívnych dokumentov) a 5 pracovísk (Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa a Topoľčany). Do jeho teritoriálnej pôsobnosti patrí Nitriansky kraj (okresy Nitra, Zlaté Moravce, Nové Zámky, Levice, Šaľa, Topoľčany), čiastočne Trnavský (Galanta, Dunajská Streda) a Trenčiansky kraj (Partizánske, Bánovce nad Bebravou). Výročná správa Štátneho archívu v Nitre za rok 2017 podáva prehľad a informácie o jeho činnosti a najdôležitejších dosiahnutých výsledkoch. Správa sa sústreďuje na okruhy hodnotenia činnosti ako sú personálny stav a odborné činnosti pracovníkov archívu, evidencia archívneho dedičstva SR, predarchívna starostlivosť, spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov, prístup k archívnym dokumentom, príručná odborná knižnica, výskumná, publikačná a kultúrno-osvetová činnosť a organizačná, riadiaca a hospodársko-administratívna práca.

Teritoriálna pôsobnosť	8415 km²
Kraje	Nitriansky (NR, ZM, NZ, KN, TO) Trnavský (GA, DS) Trenčiansky (PE, BN)
Množstvo AD	36,06 km (2018) 35,40 km (2017) 34,96 km (2016)
Počet oddelení	2
Počet pracovísk	5
Počet objektov	17
Počet zamestnancov	49 (43 ŠS + 6 VS)

PERSONÁLNY STAV

K 31. decembru 2018 mal Štátny archív v Nitre k dispozícii 49 systematizovaných miest, t. j. oproti roku 2017 nedošlo k ich navýšeniu. Z celkového počtu systematizovaných miest je 43 v štátnej a 6 vo verejnej službe. Z toho 30 zamestnancov má vysokoškolské a 19 stredoškolské a nižšie vzdelanie (z nich má až 12 zamestnancov absolvovaný archívny kurz).

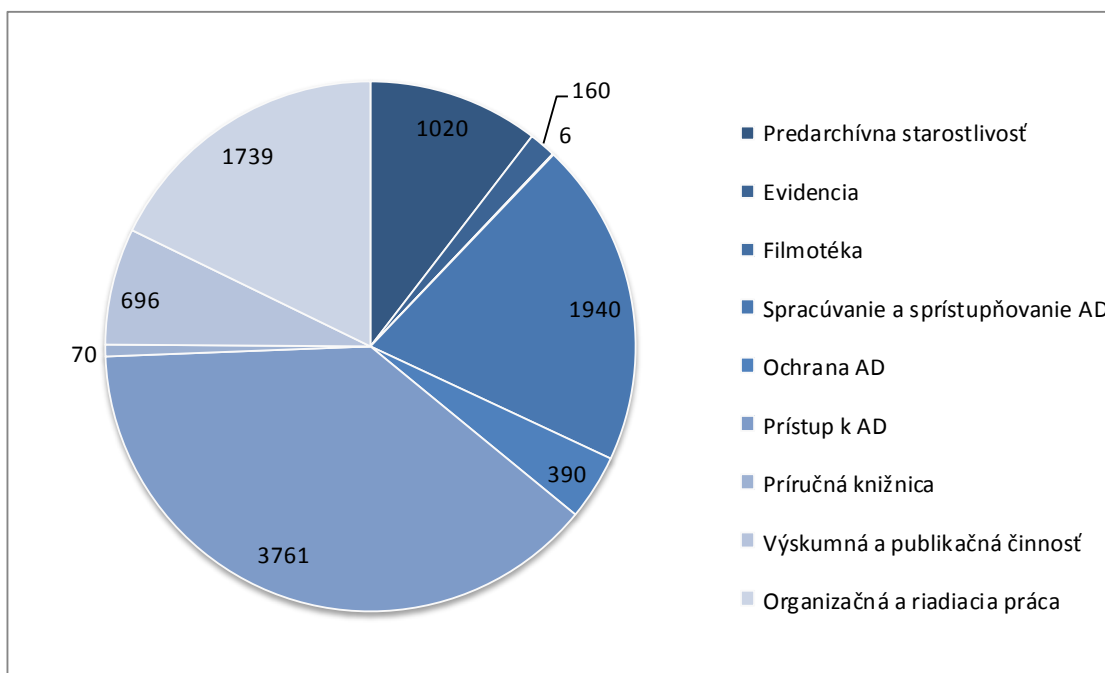
V priebehu roka došlo k presunu systematizovaného miesta z pracoviska v Leviciach do pracoviska v Komárne (od 15. septembra 2018 v PT 2), ktorého cieľom bolo personálne posilnenie uvedeného archívu (navýšenie z 5 na 6 zamestnancov).

Najzložitejšie personálne zmeny v priebehu roka 2018 zaznamenalo najmä pracovisko v Šali, kde došlo v priebehu roka k uvoľneniu až 3 pracovných miest (nástup na materskú dovolenku a 2-násobné uvoľnenie zo štátnozamestnaneckého pomeru) a tiež na pracovisku v Nitre (nástup na materskú dovolenku a uvoľnenie zo štátnozamestnaneckého pomeru). Tieto miesta síce boli postupne v priebehu roka 2018 obsadené, avšak uvedený stav spôsobil, že na odborné činnosti bolo čerpaných až o 486 pracovných dní menej ako v roku 2017.

Nadálej možno konštatovať, že personálne obsadenie archívu je nedostatočné a poddimenzované, keďže štátny archív je druhým najväčším na Slovensku v objeme uložených spravovaných archívnych dokumentov a jeden z najväčších vo vybavení správnej agendy. Toto personálne poddimenzovanie je citeľné prakticky na každom jeho pracovisku vzhľadom na skladbu a rozsah archívnych fondov, neustály rast a komplikovanosť správnej agendy, rast úloh v oblasti ekonomického riadenia, zabezpečovania rezortných úloh a aj rozptýlenosť úložných (skladových) priestorov (napr. v Komárne).

V roku 2018 odpracovali zamestnanci archívu 9782 pracovných dní, čo je pokles o 486 dní oproti minulému roku. Štandardne sa najväčší počet dní vyčerpal na zabezpečenie prístupu k archívnym dokumentom (správna agenda), a to 3761 dní (v roku 2017 to bolo 3317 dní), na spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov (1940 dní; v roku 2017 2140 dní), organizačnú a riadiacu prácu (1739 dní, v roku 2017 1493 dní), na predarchívnu starostlivosť (1020 dní, v roku 2017 1411 dní) a kultúrno-osvetovú činnosť (696 dní). Oproti roku 2017 je pozorovateľný nárast odpracovaných pracovných dní najmä v oblasti prístupu k archívnym dokumentom (o 444 dní) a v organizačnej a riadiacej práci (o 246 dní), naopak pokles v oblasti predarchívnej starostlivosti (o 391 dní).

V roku 2018 neprešiel žiadny návrh na zvýšenie platových tried u zamestnancov v štátnej službe, ani návrhy na osobné príplatky.

Rozpis pracovných činností na plnenie úloh vo vykazovanom roku 2018 (v dňoch)

Miništatistika činností archívu v roku 2018:

Činnosť, ukazovateľ	2018	2017	2016
štátny odborný dozor	61 kontrol	50 kontrol	37 kontrol
reg. poriadky a plány	77	161	117
návrhy na vyradenie	729	750	818
prírastky k AF	457 bm	444,51 bm	225,57 bm
spracovanie AF (u+i)	730,78 bm	748,54 bm	973,12 bm
žiadosti o správnu informáciu	4042	4350	4081
počet bádateľov	857	862	903
bádateľské návštevy	1601	1615	1817

	NR	KN	LV	NZ	ŠA	TO
počet ľudí	18	6 (+1)	6 (-1)	4	9	6
bežné metre	11,9 km	4,7 km	4,9 km	3,7 km	6,1 km	3,8 km
počet žiadostí	831	596	447	641	741	786
bádateľské návštevy	776	215	132	78	139	261

spracovanie AD	504,2 bm	1,1 bm	54,6 bm	149,1 bm	39,8 bm	82,9 bm
reg. poriadky	20	19	11	7	12	8
návrhy na vyradenie	190	86	55	143	142	113
prednášky	10	3	16	1	8	4
publikačné výstupy	33	5	9	2	10	4

PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ

Na túto oblasť odbornej činnosti sa vyčerpalo 1020 pracovných dní, čo je pokles oproti roku 2017 (pokles o 391 dní). Okrem vykonávania vyradovania záznamov a štandardnej kontrolnej činnosti sa riešila naďalej aj aktualizácia údajov a doplnenie databáz v IS EA.

Štátny archív evidoval celkovo 1802 pôvodcov registratúr (v roku 2017 ich bolo až 2372, čo je spôsobené postupným vyradovaním pôvodcov III. kategórie v priebehu roka 2018). Z celkového počtu 729 predložených návrhov na vyradenie registratúry štátny archív schválil 659 návrhov na vyradenie a 77 registratúrnych poriadkov a plánov, z toho 34 u pôvodcov I. kategórie.

Pracovníci štátneho archívu uskutočnili v rámci štátneho odborného dozoru na úseku správy registratúry celkovo 60 kontrol z celkového počtu 61 naplánovaných kontrol, z toho bolo 48 komplexných, 11 následných a 1 kontrola nad rámec plánovaných. Jedna kontrola sa nerealizovala z časových dôvodov. Kontroly boli vykonané na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, mestských a obecných úradoch, základných, stredných a vysokých školách, v detskom domove, poľnohospodárskych družstvách a súkromných spoločnostiach.

Výkon štátneho odborného dozoru štátneho archívu u správcov registratúr opäť aj v roku 2018 prispel k zlepšeniu úrovne správy registratúry u viacerých pôvodcov (najmä u orgánov miestnej samosprávy a škôl). Prispievajú k tomu okrem kontrol aj školenia a inštruktáže, ktoré pre subjekty vykonávajú pracovníci v oblasti predarchívnej starostlivosti.

EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČTVA

Na evidenciu archívneho dedičstva sa v rámci odborných archívnych činností vyčerpil v roku 2018 takmer rovnaký počet dní ako v roku 2017 (160 oproti 172 dňom). Boli využité opäť na dopĺňanie údajov evidenčných listov archívnych súborov v aplikáciách Afondy a Elektronický archív (IS EA) a ich postupnej revízií, resp. aktualizácii údajov so skutočným stavom. Obmedzenie funkcionality evidovania v IS EA, ktoré nastalo v roku 2018, však komplikovalo praktické vykonávanie niektorých evidenčných úkonov a obmedzilo vykonanie napr. schválených delimitácií v plnom rozsahu.

K 31. decembru 2018 štátny archív spravoval spolu 6243 archívnych fondov a zbierok s celkovým rozsahom 36 006 bm. Z toho má vo vlastnej správe 6089 archívnych súborov v

celkovom objeme 35 051 bm (oproti roku 2017 je to nárast o 2,7 %). Okrem vlastných dokumentov spravuje 29 archívnych fondov na základe depozitnej zmluvy v objeme 203 bm (v roku 2017 išlo o 191 bm) a 33 fondov uložených v archívoch pôvodcov v objeme 752 bm (v roku 2017 išlo o 720 bm).

Na základe preberacieho konania prevzal v roku 2018 spolu 224 prírastkov zväčša po vyradovacom konaní v celkovom objeme 457 bm, čo je o 100 bm viac ako v roku 2017 (353 bm), hoci počet prírastkov zostal porovnateľný s predošlým rokom. Najväčší objem prebratých písomností predstavovalo Štátne notárstvo v Nových Zámkoch 1952 – 1992 (154 bm). Prírastky tvorili tradične najmä archívne dokumenty orgánov štátnej správy a samosprávy, školstva a justície. V rámci akvizičnej činnosti získal štátny archív archívne dokumenty mestečka Bátovce (1842 – 1908, 0,02 bm), dodatok k zbierke archívnych dokumentov Júliusa Etheya (1531 – 1962, 0,12 bm), erbovú listinu rodiny Erdélyi (1625, 1 ks) a listinu z roku 1414 provenienčne patriacu k archívnemu fondu Medňanskovcov. Z pohľadu akvizícií bol rok 2018 teda pomerne úspešný.

Úbytky archívnych dokumentov v roku 2018 v celkovom rozsahu 78 bm boli zapríčinené vnútorným vyradovaním, delimitáciou archívnych súborov do Štátneho archívu v Trnave (celkovo 43,1 bm), delimitáciou fondu Medňanský z Beckova (1263) 1323 – 1934 do Slovenského národného archívu v Bratislave, realizovaných v zmysle schválených delimitácií z roku 2016 (8,4 bm). Ďalšie schválené delimitácie neboli vykonané, a to z dôvodu buď nefunkčnosti systému evidovania v IS EA alebo v dôsledku nedostatočných úložných kapacít archívov (napr. Štátny archív v Trenčíne). Okrem toho Štátny archív v Bratislave doteraz nevykonával žiadnu delimitáciu smerom do Štátneho archívu v Nitre (najmä na pracovisko Šaľa).

OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Na ochranu archívnych dokumentov bolo čerpaných 390 dní, čo je porovnateľný stav s rokom 2017 (404 dní). Počet čerpaných hodín sa využil na generálnu revíziu a sceľovanie archívnych fondov a ich dislokáciu, ktorá sa uskutočňuje od roku 2014 v archíve Nitra s cieľom optimalizovať uloženie tamojších súborov archívnych dokumentov a eliminovať nepriaznivý stav spôsobený dlhým provizóriom existencie štátneho archívu v rokoch 1970 až 1997. V rámci generálnej revízie a sceľovania fondov bolo v archíve v Nitre dislokovaných 187,1 bm a do Nitry presťahovaných 711,37 bm archívnych súborov zo zrušeného pracoviska v Horných Krškanoch, čím došlo od roku 2015 k presťahovaniu asi 30 % materiálu z tamojšieho objektu.

V archíve Nitra došlo tiež k uloženiu kongregačných písomností archívnych fondov Tekovská župa z rokov 1610 – 1816 (45 bm) a Komárňanská župa I. z rokov 1669 – 1800 (24 bm) do nových archívnych škatúl, ktoré nahradili už nevhodné a časom poškodené archívne škatule, čím sa zabezpečila lepšia ochrana archívnych dokumentov.

V archíve Nitra došlo v decembri 2018 aj k realizácii dezinfekcie 3 archívnych depotov firmou SANOSIL, s.r.o. zameranou na povrchové zničenie plesní a baktérií.

Positívnym krokom v roku 2018 bolo pokračovanie v reštaurovaní a konzervovaní archívnych dokumentov v spolupráci so SNA v Bratislave. Podarilo sa zreštaurovať 7 ks listín z rokov 1536 – 1616 z fondu Lüley z Luly, dve listiny z rokov 1578 a 1590 z fondu Mestečko Bátovce a 4 ks úradných kníh z rokov 1680 – 1842 (z magistrátov miest Nitra, Komárno, Topoľčany a Šamorín).

V roku 2018 sa pokračovalo aj v systematickej digitalizácii. Kompletne zdigitalizované boli archívne fondy Dombay z Horného Trhovišťa (0,12 bm, spolu 103 záberov), osobný fond Ákosa Gyürkyho 1832 – 1956 (0,12 bm, spolu 230 záberov), úradný protokol mestečka Topoľčany (1804 – 1842, spolu 316 záberov) a časť pôvodných pomôcok z fondu Tekovská župa (1542 – 1922, spolu 2825 záberov). Pozitívom je, že v roku 2018 sa podarilo zabezpečiť nákup 2 nových fotoaparátov, ktoré skvalitnia reprografické služby.

Možno konštatovať, že v oblasti správy budov nenastali, najmä pokiaľ ide o ich fyzický stav, naďalej ani v roku 2018 výraznejšie pozitíva oproti minulým rokom. Dlhodobé koncepčné riešenie údržby archívnych budov zo strany zriaďovateľa spôsobuje ich čoraz horší fyzický stav. Najväčším problémom je kapacitná nedostatočnosť sídelných objektov archívov. Prakticky každé pracovisko musí mať z uvedeného dôvodu aj externý depot, keďže v sídle nemá dostatočnú kapacitu voľnej úložnej plochy. Tieto depoty sú však provizórne, v zlom technickom stave a nespĺňajú kritériá pre ich adekvátnu ochranu (Komárno, Levice, Nové Zámky, Šaľa – Malá Lúč). Najhoršia situácia je v Komárne, kde má archív dokumenty uložené až v 7 objektoch a v Nových Zámkach, kde nemajú prakticky žiadnu voľnú kapacitu. Situácia sa dá riešiť iba investičnou výstavbou – dostavbou nerealizovaných depotov v jednotlivých archívoch (Komárno, Nové Zámky, Levice), prípadne nájdením vhodnejších skladových objektov do prenájmu (Šaľa – Malá Lúč).

Treba upozorniť, že nevhodnosť a roztrieštenosť uloženia archívnych fondov vo viacerých pracoviskách (Komárno, Levice) má negatívny vplyv na niektoré pracovné činnosti a znamená zvýšené pracovné zaťaženie jednotlivých zamestnancov na pracoviskách (strata času pri presune pracovníkov, správna a bádateľská agenda, spracovávanie a evidencia, technická správa budov, hospodárska agenda).

V rámci ochrany archívnych dokumentov sa štandardne zabezpečovalo sledovanie fyzikálnych činiteľov v archívnych depotoch (teplota, vlhkosť, prašnosť, svetelnosť).

Pozitívom v roku 2018 bolo zabezpečenie 3 ks výkresových plechových skriň na uloženie máp a plánov, čím sa zabezpečila adekvátnejšia ochrana na ich uskladnenie.

FILMOTÉKA

Na túto oblasť činnosti sa minulo len 6 dní spojených zväčša len s údržbou mikrofilmovacieho zariadenia (najmä čítačiek na mikrofilmy v bádateľni). Mikrofilmovacie je momentálne pozastavené pre pokazený vyvolávací automat. Snahy o zabezpečenie nového vyvolávacieho automatu na mikrofilmy neboli ani v roku 2018 úspešné.

Na pracoviskách sa mikrofilmovanie (aj digitalizovanie) nevykonáva kvôli absencii požadovanej techniky.

SPRACOVANIE A SPRÍSTUPŇOVANIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Celkovo sa na túto odbornú činnosť vyčerpalo 1940 dní, čo je takmer porovnateľný stav s rokom 2017 (2193 pracovných dní). Na spracúvaní a sprístupňovaní sa podieľalo aktívne až 28 zamestnancov, čo je porovnateľný stav s minulým rokom (29). Spracovávali sa opäť prioritné archívne fondy (fondy žúp do roku 1922, pracovných skupín pre pozemkovú reformu, magistrátov, okresných, mestských a miestnych národných výborov, obvodných notárskych úradov, fondy škôl, župných okresných súdov, krajskej prokuratúry, spolkov (FEMKE),

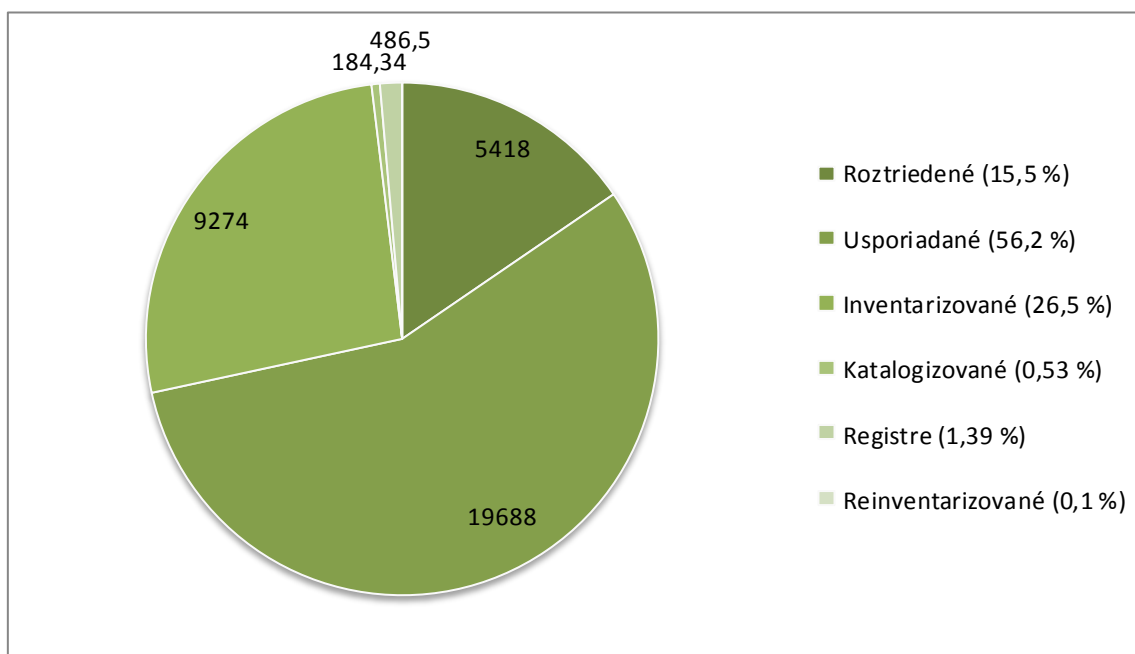
zbierka cirkevných matrík, zbierka máp a plánov), pričom vo viacerých prípadoch išlo o pokračovanie realizácie projektov z rokov 2016 a 2017. K archívnym súborom sa vyhotovilo niekoľko nových archívnych pomôcok.

Odborní zamestnanci sprístupňujúci archívne fondy časť svojej práce venujú aj správnej agende, predarchívnej starostlivosti, riadiacim a hospodárskym prácam, čo im neumožňuje sa venovať výlučne iba tomuto druhu odbornej činnosti.

V roku 2017 bolo zabezpečených v rámci rezortnej úlohy aj 45 opisov archívnych fondov podľa normy ISAD (G), čím archív splnil stanovený plán na tento rok.

Celkovo sa v priebehu roka 2018 usporiadalo 414,8 bm, usporiadalo a zároveň inventarizovalo 197,4 bm, inventarizovalo 89,6 bm, registrovalo 23,46 bm a reinventarizovalo 225 kusov archívnych dokumentov.

Najväčšou sprístupňovacíou akciou v roku 2018 bolo ukončenie kompletného usporiadania a generálnej revízie archívnych fondov Komárňanská župa I. 1603 – 1918 a Krajského súdu v Komárne 1872 – 1949 v archíve v Nitre.

Stav spracovania archívnych dokumentov v Štátnom archíve v Nitre k 31. 12. 2018

Ukončené archívne pomôcky:

- Župný výbor Hospodárskeho vzdelávacieho spolku v Nitre (FMKE) 1882 – 1918
- Pracovná skupina pre pozemkovú reformu v Nových Zámkoch 1945 – 1950
- Krajská prokuratúra v Nitre 1949 – 1960

Prebiehajúce projekty:

- Nitrianska župa I. Župná súdna stolica 1861 – 1871
- Pracovná skupina pre pozemkovú reformu v Nitre 1945 – 1950
- ONV 1945 – 1990
 - *Levice, Nové Zámky, Topoľčany, Galanta*
- MNV 1950 – 1990

- *Tvrdošovce, Jatov, Šaľa, Baloň, Levice, Bátovce, Čankov, Kozárovce, Nový Tekov*
- Magistráty
 - *Municipálne mesto Komárno 1938 – 1945*
- Okresné súdy
 - *Topoľčany, Dunajská Streda, Bánovce nad Bebravou*
- Základné školy
 - *Levice*
- Zbierky
 - *Zbierka máp a plánov 1735 – 1964*
 - *Zbierka cirkevných matrik 1621 – 1954*

PRÍSTUP K ARCHÍVNYM DOKUMENTOM

Ako ukazujú čísla, ide o najdominantnejší úsek odbornej činnosti vykonávanej štátnym archívom. V roku 2018 sa naň vyčerpalo až 3761 pracovných dní, čo je opäť nárast oproti roku 2017 (vtedy 3317 dní). Štatistiky ukazujú, že Štátny archív v Nitre patrí dlhodobo medzi najvyťaženejšie archívy na Slovensku. Je to spôsobené relatívne vysokým počtom bádateľských návštev a čoraz náročnejšími nárokmi bádateľov na využívané archívne dokumenty. V roku 2018 je vykázaných spolu 1601 bádateľských návštev (v roku 2017 1615), z toho 127 zo zahraničia (najmä Maďarsko). Bádateľsky najvyťaženejším je archív v Nitre, kde sa uskutočnila takmer polovica návštev, vyťaženejšie sú stále aj pracoviská v Šali, Komárne a Topoľčanoch. Najväčší záujem je už tradične o štúdium regionálnych dejín, genealógiu, dejiny školstva a hospodárstva. Správne podania sa, ako aj v predošlom roku, obsahovo štandardne dotýkali najmä majetkovo-právnej agendy, školskej a sociálnej agendy (zápočty rokov, kópie maturitných vysvedčení a pod.), stavebnej (stavebné a kolaudačné rozhodnutia) a matričnej agendy (výpisy matriky, podklady pre rodné listy). Treba upozorniť, že žiadosti sú nielen čoraz komplikovanejšie, ale mnohokrát písané medzerovito, s nedostatočnými vstupnými údajmi, čo výrazne sťažuje a naťahuje ich vybavenie.

Archív v roku 2018 vybavil 4042 písomných žiadostí v správnej agende (v roku 2017 3810 a roku 2016 4081) a 99 rešerší a vydal 7411 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií (v roku 2017 to bolo 6476 a v roku 2016 to bolo 6607), čo je opäť nárast oproti predošlým dvom rokom. Na správnych poplatkoch sa vybralo 15 478 EUR (v roku 2017 12 324 a v roku 2016 len 11 357 EUR), z toho za poplatky vybrané za služby archívu (kopírovanie a skenovanie dokumentov, fotenie atď.) 3664 EUR (v roku 2017 len 2503 EUR). Správne poplatky sú evidované elektronicky v module správnych poplatkov (e-kolok).

K zlepšeniu zabezpečovania služieb verejnosti na úseku prístupu k archívnym dokumentom by pomohlo modernizovanie zastaralej reprodukčnej a skenovacej techniky (tlačiarne, skenery, kopírky, počítače, čítačky mikrofilmov a pod.). Tento stav sa dlhodobo nerieši.

V roku 2018 zostala naďalej nevypočutá (zo strany Slovenskej pošty) naša iniciatíva na zavedenie možnosti kúpenia e-kolku priamo na pošte v Ivanke pri Nitre (zakúpiť je ho možné iba na poštách v mestách, t. j. len v Nitre), prípadne o zavedenie kolkomatu do Ivanky pri Nitry, čo by zefektívnilo návštevníkom možnosť zakúpenia správneho poplatku priamo v archíve (takto musia cestovať 4 km na najbližšiu poštu do mestskej časti Nitry – Horné Krškany). Slovenská pošta túto požiadavku ignoruje.

PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Na úseku príručnej knižnice sa vyčerpalo 70 dní (v roku 2017 55 dní). Túto prácu vykonávajú zamestnanci zväčša ako vedľajšiu pracovnú činnosť popri iných povinnostiach (správnej agende). Štátny archív eviduje k 31. decembru 2018 spolu 49 454 publikácií (v roku 2017 to bolo 49 039 a v roku 2016 48 830 titulov). Hoci ide o mierny nárast, prevažnú časť nových kníh do knižnice získal archív v roku 2018 opäť darom od zahraničných partnerov, spolupracujúcich vedeckých a kultúrnych inštitúcií zo Slovenska a darom zamestnancov archívu z vlastnej publikačnej a inej odbornej činnosti. Požiadavky archívu na akvizičný nákup kníh nie sú zatiaľ realizované a preto sa príručná knižnica už niekoľko rokov nedopĺňa systematicky podľa aktuálnych odborných požiadaviek jednotlivých pracovísk a archivárov.

VÝSKUMNÁ, PUBLIKAČNÁ A KULTÚRNO-OSVETOVÁ ČINNOSŤ

V roku 2018 sa na tento druh pracovnej činnosti vyčerpalo až 696 dní, čo je mierny pokles oproti roku 2017 (1210 dní). Najviac dní sa využilo na zabezpečenie rezortných úloh na rok 2018 (biografický slovník, súpis prameňov k výročiam vzniku SR a obrodnému procesu 1918-1968-1993 a príprave podujatí k výročiam slovenskej štátnosti v rokoch 1918, 1968, 1993, najmä konferencie s medzinárodnou účasťou *Mílniky 20. storočia* v regióne Nitrianskeho kraja, organizovanú v spolupráci s Katedrou histórie UKF v Nitre).

Zamestnanci zorganizovali 4 odborné konferencie s medzinárodnou účasťou (Nitra, Komárno, Šaľa), 17 výstav archívnych dokumentov, 42 prednášok, 20 exkurzií, 9 výstupov pre TV, 2 výstupy pre rozhlas a 2 vedomostné kvízy.

Úspešné boli najmä odborné konferencie s medzinárodnou účasťou *Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja* (24. 10. 2018 Nitra), *Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu* (7. 9. 2018 Šaľa) a *Voda v dejinných súvislostiach* (26. – 27. 9. 2018 Komárno), ktoré mali ohlas nielen u odborného publika, ale aj na verejnosti. Na podujatiach bola aktívna početná účasť zo zahraničia, najmä z Maďarska a ČR. Je potešiteľné, že zo všetkých týchto podujatí vyjdú postupne aj zborníky štúdií.

V roku 2018 sa podarilo tiež vydať zborník *Dejiny archívov – archívy dejín* z konferencie usporiadanej archívom Nitra v roku 2017 v Mojmirovciach. Levickým kolegyniam sa podarilo tiež vydať 2. vydanie úspešného *Sladkého morušového receptára*.

Štátny archív v Nitre sa v roku 2018 aktívne zapojil aj do Dní európskeho kultúrneho dedičstva, osláv Nitra milá Nitra (výstavou Znovuobjavený archív mesta Nitry) a osláv 770. výročia prvej písomnej zmienky o meste Nitra (výstava Znovuobjavený archív mesta Nitry a vydanie knihy Najstaršia mestská kniha Nitry 1681 – 1693 pre Mesto Nitra).

Individuálny výskum zamestnancov archívu sa opäť sústreďoval najmä na výskum regionálnych dejín (Nitra, Bátovce, Lehota, Močenok, Žihárec, Váhovce). V roku 2018 bola tiež bohatá prezentácia archívu formou článkov v regionálnych médiách (najmä v novinách a časopisoch).

Celkovo sa autorsky zamestnanci štátneho archívu v roku 2018 podieľali na vydaní 5 monografií, 1 edícií prameňov, 25 štúdií, 7 článkov, 3 posudkov, 11 príspevkov do tlače, 8 recenzií/referátov a 8 iných výstupov. Na publikačnej činnosti archívu sa naďalej podieľajú najmä P. Keresteš, M. Belej, L. Holečka, V. Nováková, L. Paluga, K. Répásová, H. Grežd'ová, H. Pokreisová, J. Szekeresová-Kováčsová, M. Mikleová, M. Švoliková, J. Kotrusová, J. Bátovská, L. Vincze, E. Bešinová a L. Macalíková.

Podarilo sa tiež zabezpečiť aj prijatia zahraničných delegácií (Nitra, Šaľa, Komárno) a tri zahraničné cesty (2 krát Budapešť, 1 krát Benešov-ČR).

Spolupráca Štátneho archívu v Nitre s inštitúciami v roku 2018

Najmasovejšou kultúrno-osvetovou akciou štátneho archívu boli aj v roku 2018 dni otvorených dverí, ktoré sa uskutočnili tohto roku na pracoviskách v Šali, Komárne, Nových Zámkoch a Topoľčanoch. V rámci podujatia sa uskutočnili samostatné výstavy najvýznamnejších dokumentov, prípadne prednášky. Súčasťou akcie boli už obligátne programy pre deti. Možno konštatovať, že z roka na rok rastie záujem o tieto podujatia, pričom výrazným spôsobom propagujú činnosť archívov a archivárov v očiach verejnosti.

V roku 2018 archív aktívne spolupracoval aj s rôznymi kultúrnymi inštitúciami v regióne Nitrianskeho kraja (Ponitrianske múzeum v Nitre, Tekovské múzeum v Leviciach, Hontianske múzeum v Šahách, Okresná knižnica v Leviciach), so samosprávou (Nitriansky samosprávny kraj, Mesto Komárno, Mesto Levice, jednotlivé obce), všetkými typmi škôl (exkurzie, propagačné materiály) a celoslovenskými a regionálnymi médiami (MY, SME, TV Nitrička, Levická televízna spoločnosť, RTVS, Markíza atď.). Úspešná bola aj družobná spoluprá-

ca so zahraničím, najmä partnerskými archívami v Maďarsku a ČR (Štátny oblastný archív v Prahe, Okresný archív v Zlíne, župné archívy v Győri, Ostrihome, Veszpréme a Nyíregyháze v Maďarsku). Veľmi osobné bolo najmä spoločné stretnutie archivarov z Topoľčian a Zlína, ktorí si v novembri 2018 v Zlíne pripomenuli 40. výročie vzájomnej družobnej spolupráce.

Nadalej treba zdôrazňovať, že na propagáciu archívneho dedičstva disponuje štátny archív stále minimálnymi finančnými prostriedkami, resp. na túto kategóriu činnosti nie sú osobitne vyčlenené žiadne financie na jeho nákladovom účte. Viaceré činnosti (grafická úprava, vydávanie zborníkov, propagačných a informačných materiálov, materiálne zabezpečenie výstav) sa tak musia zabezpečovať často komplikovaným spôsobom (cez granty samospráv, sponzorsky a pod.), hoci ide o plnohodnotnú a nadriadenými orgánmi vyžadovanú činnosť archívov.

Publikačná a kultúrno-osvetová činnosť v roku 2018 (výber):

Monografie

1. Peter Keresteš: Najstaršia kniha mesta Nitry 1681 - 1693. Pramenná edícia najstaršej zachovanej mestskej knihy so štúdiami k starším dejinám mesta. Nitra: Mesto Nitra, 239 s.
2. Peter Keresteš: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, 271 s.
3. Peter Keresteš: Dejiny archívov - archívy dejín. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie, 19.-20. september 2017 Mojmirovce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars pre Štátny archív v Nitre, 2018, 202 s.
4. Milan Belej - Peter Keresteš - Miroslav Palárik: Míľniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, 244 s.
5. Monika Mikleová, Judita Szekeresová, Hildegarda Pokreis, Veronika Nováková: Dejiny obce Žihárec. Monografia obce.

Štúdie

1. Peter Keresteš: Hnutie župných archivarov za spoločenské uznanie a zvýšenie platov na začiatku 20. storočia. In Keresteš, Peter. Dejiny archívov - archívy dejín. Nitra: Vydavateľstvo En Ars pre Štátny archív v Nitre, 2018, s. 58-70.
2. Peter Keresteš: Oblastná pobočka Pôdohospodárskeho archívu v Nitre (1949-1954) a jej osudy. In Archívny almanach, roč. I., 2017, s. 52-61.
3. Peter Keresteš: Zaniknutý františkánsky kláštor Panny Márie v Nitre. In Pamiatky a múzeá, roč. 67, 2018, č. 3, s. 48-51.
4. Peter Keresteš: V období stredoveku. In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 27-32.
5. Peter Keresteš: V období osmanskej expanzie a protihabsburských povstaní v rokoch 1526-1711. In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 33-50.

6. Peter Keresteš: V období hospodárskej stability v rokoch 1711-1848. In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 51-88.
7. Peter Keresteš: A Nyitrai Állami Levéltár története és gyűjteménye. In Aldozó, István - Dancsecz, Mónika - Hegedüs, Zoltán (szerk.). Kisalföldi szemle V. Tanulmányok a Kisalföld múltjából. Győr: MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára, 2018, s. 196-200.
8. Lukáš Paluga: Komárňanský mestský archív v 18. a 19. storočí. In Keresteš, Peter. Dejiny archívov - archívy dejín. Nitra: Vydavateľstvo En Ars pre Štátny archív v Nitre, 2018, s. 166-178.
9. Lukáš Paluga: Echo udalostí roku 1968 na príklade Komárňanskeho okresu. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 167-187.
10. Milan Belej: K problematike začleňovania Nitry do Československej republiky. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 9-26.
11. Milan Belej: V medzivojnovom období a počas II. svetovej vojny (1918 - 1945). In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 121-156.
12. Milan Belej: Od uhorskej revolúcie do rozpadu monarchie (1848-1918). In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 89-121.
13. Ladislav Holečka: Dejiny archívu Tekovskej stolice do roku 1861. In Keresteš, Peter. Dejiny archívov - archívy dejín. Nitra: Vydavateľstvo En Ars pre Štátny archív v Nitre, 2018, s. 38-45.
14. Ladislav Holečka: Augustové udalosti v roku 1968 v Nitre a okolí. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s.167-187.
15. Ladislav Holečka: Vývoj obce po roku 1945 až do súčasnosti. In Keresteš, Peter a kolektív: Lehota. Príroda - história - pamiatky - tradície - súčasnosť. Monografia obce. Nitra: Vydavateľstvo En Ars, 2018, s. 157-190.
16. Miroslava Verešová: Nové Zámky v období vzniku Československej republiky. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 27-39.
17. Eva Bešinová: Oslavy vzniku ČSR v 1. polovici 20. storočia v regióne Levíc. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 82-98.
18. Marta Švoliková: Lekáreň v Bátovciach. In: Slovenský lekárnik č. 2/2018, s. 14 - 19.
19. Marta Švoliková: História úverného družstevníctva v okrese Levice. In: Zborník Tekovského múzea v Leviciach, XI. 2018, s. 92 - 103.
20. Helena Grežďová: Artúr Šimko. Neobyčajný život "obyčajného" sudcu. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 151-166.
21. Katarína Répásová: Úradnícke elity mesta Komárno po vzniku ČSR a ich kontinuita. In Belej, Milan - Keresteš, Peter - Palárik, Miroslav (eds.). Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra: MV SR, Štátny archív v Nitre, 2018, s. 40-58.

22. Judita Szekeresová: Dejiny obce Žihárec - od roku 1918 do roku 1950. In Dejiny obce Žihárec.
23. Hildegarda Pokreis: Dejiny obce Žihárec 1850 - 1918. In Dejiny obce Žihárec.
24. Veronika Nováková: Dejiny obce Žihárec do roku 1850. In Dejiny obce Žihárec

Články

1. Helena Grežd'ová: Návšteva mesta (Návšteva TGM v Topoľčanoch). In <http://tg-masaryk.cz/mapa>
2. Jarmila Bátovská: Archivár v regióne. In: Fórum archivárov č. 2/2018.
3. Jarmila Bátovská: O levickej moruši. In: Čarovné Slovensko, roč. II., číslo 9, september 2018, s. 45.
4. Marta Švoliková: Prezentácia nového vydania knihy Imricha Karvaša Moje pamäti. V pazúroch gestapa. In: Fórum archivárov, č. 2/2018, s. 31.
5. Attila Fazekas: Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. In Fórum archivárov, september - december 2018, XXVII, č. 3 - 4, s. 44 - 46.
6. Ladislav Holečka: Starobylá Nitra v znamení okrúhlych výročí. In MY, 28. mája 2018.
7. Ladislav Holečka: HISTORICKÝ PREHĽAD: Najvyšší predstavitelia Nitry od roku 1861. In Internetový portál nitra.dnes24.sk, uverejnené 29. 10. 2018.

Príspevky do tlače

1. Peter Keresteš: Libera civitas Nitriensis. Niekoľko poznámok k urbánnym dejinám mesta Nitry v stredoveku a rannom novoveku. In Bednár, Peter (ed.). 30 rokov výskumu Nitrianskeho hradu. Zborník z konferencie, 6. 9. 2018 v Nitre.
2. Peter Keresteš: Regulačné úpravy na dolnom toku rieky Hron na území Tekovskej stolice a 18. v prvej polovici 19. storočia. In Paluha, Lukáš - Katarína Répásová: Voda. Zborník v tlači.
3. Eva Gábrišová: Archív a jeho bohatstvo.
4. Katarína Répásová: Propagačné príspevky do tlače o podujatiach konaných Archívom Komárno (Facebook MV SR, Newsletter MV SR, regionálna tlač)
5. Ladislav Vincze: Stalo sa v Leviciach pred 100 rokmi. In: My. Týždeň na Pohroní, 2018, roč. 27/15, od č. 1 - 51., spolu 51 článkov.
6. Ladislav Vincze: Obnovený ústredný kríž na cintoríne posvätia. In: My. Týždeň na Pohroní, č. 43, s. 7, roč. 27/15.
7. Ladislav Vincze: Z histórie nemocničnej kaplnky. In: My. Týždeň na Pohroní, č. 35. s. 7, roč. 27/15.
8. Helena Grežd'ová: Prvého prezidenta prilákala do mesta výstava. In MY Topoľčianske noviny, roč. 59, 2018, č. 14, s. 4.
9. Helena Grežd'ová: Artúr Šimko, Neobyčajný život "obyčajného" sudcu. In My Topoľčianskej noviny, roč. 59, 2018, č. 39, s. 4

Posudky

1. Jarmila Bátovská: Mgr. M. Švoliková: História úverného družstevníctva v okrese Levicce. In: Zborník Tekovského múzea, ročník XI 2018, autorka textu str. 92

2. Milan Belej: Recenzent publikácie KERESTEŠ, P. (ed.) Dejiny archívov - Archívy dejín. Nitra : Enars, s. r. o., 2018, 202 s.
3. Veronika Nováková: Inventár rodiny Ňári (pre VAR SNA)

Recenzie

1. Lukáš Paluga: Komárňanské povodne v prvej polovici 19. Storočia
2. Milan Belej: Začleňovanie Nitry do Československej republiky. Referát prednesený na konferencii Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 24. 10. 2018
3. Ladislav Holečka: Augustové udalosti v roku 1968 v Nitre a okolí. Referát prednesený na konferencii Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja. Nitra, Filozofická fakulta UKF, 24. 10. 2018
4. Milan Belej: Možnosti využitia archívnych fondov v Štátnom archíve v Nitre pre výskum problematiky školstva do roku 1945. Referát prednesený na konferencii Magyarság megtartó ereje a Kárpát-Medencében. Komárno, Univerzita Jánosa Seleyho, 25. 4. 2018
5. Milan Belej: Vznik Československa v roku 1918 a mesto Nitra. Referát prednesený na konferencii Nitra v kontexte významných historických výročí (Osmičky v dátumoch dejín Nitry). Nitra, Ponitrianske múzeum, 6. 7. 2018.
6. Milan Belej: Národné rady v Nitre a ich činnosť v období od novembra 1918 do januára 1919. Referát prednesený na seminári Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu. Šaľa, Štátny archív v Nitre, pracovisko Šaľa, 7. 9. 2018.
7. Milan Belej: Nitrianska župa a jej prechod do Československej republiky. Referát prednesený na konferencii Na ceste k slovenskej štátnosti. Košice, Historická radnica, 19. 9. 2018.
8. Veronika Nováková: Levéltári közlemények (Archívny almanach).

Iné

1. Milan Belej: Opisy archívnych fondov obsahujúcich judaika uložených v štátnych archívoch na Slovensku. Projekt Yerusha - vypracovaných 110 opisov archívnych fondov samostatne, 21 v spoluautorstve.
2. Edina Turanová: Redakcia maďarského textu a preklad rezumé do nemeckého jazyka, In Keresteš Peter. Najstaršia kniha mesta Nitry 1681 - 1693. Pramenná edícia.
3. Milan Belej: Odborná spolupráca pri preklade publikácie Lennon, John – Ono, Yoko. Imagine John Yoko. Brno : CPress, 2018. 320 s.
4. Milan Belej: Spolupráca s médiami, príprava podkladov pre článok: Vasilko, Tomáš. Pred sto rokmi sa Slovenskom prehnala španielska chrípka. Denník N, 2 – 4. 3. 2018, 4, 44, s. 10 - 11.
5. Lukáš Paluga - Katarína Répásová: Sociálna a zdravotná starostlivosť v premenách čias. Konferenčný zborník (zostavenie, abstrakty v maďarskom jazyku, resumé ang., nem.)
6. Lívia Ďumbierová, Timea Jurčinová, Lukáš Paluga, Katarína Répásová: Udalosti rokov 1918, 1968, 1993 v Komárne. Brožúra, libretto k výstave
7. Jarmila Bátovská: Sladký morušový receptár. Vydavateľ OOCR - Tekov, NSK a i.. 80 s.

8. Jarmila Bátovská: História poľovníctva v regióne Levíc. In: Levické poľovnícke dni 27. 4. - 29. 4. 2018. Vydavateľ Slovenská poľovnícka komora, Lesy SR - OZ Levice. Autorka textu na s. 2 - 7.

Konferencie, odborné sympózia

1. Archív Nitra, Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra (v spolupráci s UKF v Nitre)
2. Archív Šaľa, Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu, Šaľa, 8. 9. 2017
3. Archív Komárno, Voda v dejinných súvislostiach, 27.-28. 09. 2017 Komárno

Výstavy

1. Archív Nitra, Znovuobjavený archív mesta Nitry. Výstava, Nitra, Ponitrianske múzeum, 7. 7. 2018 - 31. 1. 2019 (Spolupráca s Ponitrianskym múzeom v Nitre a Mestom Nitra)
2. Archív Nitra, Nitra v čase vzniku Československej republiky. Výstava, Nitra, synagóga, 4. 9. 2018 - 5. 11. 2018 (v spolupráci s Mestom Nitra)
3. Archív Topoľčany, 40. výročie spolupráce archívov v Topoľčanoch a v Zlíne", 01.01.2018 – 31.12.2018
4. Archív Šaľa, Vplyv roka 1918 na vývoj regiónu, september – december 2018 Šaľa
5. Archív Šaľa: Výstava Dejiny obce Nárád
6. Archív Komárno, 120. výročie založenia komárňanských lodeníc"; 27.4.2018 - 28.4.2018 Komárno
7. Archív Levice, Spomienky na prvú republiku. Výstava v Tekovskom múzeu v Leviciach od 24. 6. do 30. 9. 2018.
8. Archív Levice, Lok v premenách času. 21. 10. Obecný úrad v Loku.
9. Archív Levice, Výstava k 360. výročiu posvätenia evanjelického kostola v Bohuniciach. 25. 10.
10. Archív Topoľčany: Výstava. Téma: Topoľčiansky okres v osmičkových dejinných udalostiach, Archív Topoľčany, od 28. 06. 2018 – 31. 12. 2018
11. Archív Topoľčany: Spomienky na prvú republiku, Tribečské múzeum v Topoľčanoch, od 07. 07. – 31. 10. 2018
12. Archív Topoľčany: Výstava k 100. výročiu vzniku Československej republiky, Dvorany nad Nitrou, 21.10.2018
13. Archív Nové Zámky: Výstava Nové Zámky a región počas rokov 1918, 1968 a 1993

Dni otvorených dverí

1. Archív Komárno, Deň otvorených dverí, 27.4. - 28.4.2018
2. Archív Šaľa, Deň otvorených dverí, 8. 6. 2018
3. Archív Topoľčany, 27. 6. 2018
4. Archív Nové Zámky, 8. 6. 2018

Prednášky

1. Peter Keresteš: Zápas nitrianskych mešťanov za ich kráľovské privilégia v rokoch 1288 – 1848. Konferencia "Nitra v kontexte významných historických výročí (Osmičky v dátumoch dejín Nitry)". 6. 7. 2018 Nitra, Ponitrianske múzeum.
2. Peter Keresteš – Ladislav Holečka: Znovuobjavený archív mesta Nitry. Konferencia "Nitra v kontexte významných historických výročí (Osmičky v dátumoch dejín Nitry)". 6. 7. 2018 Nitra, Ponitrianske múzeum.

3. Peter Keresteš: Nové poznatky k urbanizmu a topografii mesta Nitry. Konferencia "30 rokov výskumu nitrianskeho hradu", AÚ SAV Nitra, 6. 9. 2018, Nitra, Malý Seminár
4. Peter Keresteš: Cirkevná topografia mesta Nitry - vyriešena neznáma. Konferencia "Jaroslav Schaller a historická topografie", 15. 11. 2018, Zámok Konopište, Benešov, ČR
5. Peter Keresteš: Regulačné úpravy na dolnom toku rieky Hron v 18. a 19. storočí. Odborné sympóziu "Voda v dejinných súvislostiach", 26. 9. 2018 Komárno
6. Peter Keresteš: "Úvod do štúdia genealógie". Prednáška pre Krajskú knižnicu v Nitre v rámci DKD, 27. 9. 2018 Nitra
7. Milan Belej: Vznik Československa v roku 1918 a mesto Nitra. Konferencia "Nitra v kontexte významných historických výročí (Osmičky v dátumoch dejín Nitry)". 6. 7. 2018 Nitra, Ponitrianske múzeum
8. Milan Belej: K problematike začleňovania Nitry do Československej republiky. Konferencia "Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja", 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
9. Milan Belej: Národné rady v Nitre a ich činnosť od novembra 1918 do januára 1919. Konferencia "Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu", 7. 9. 2018 Archív Šaľa
10. Ladislav Holečka: Augustové udalosti v roku 1968 v Nitre a okolí. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
11. Helena Greždová: Artúr Šimko. Neobyčajný život "obyčajného" sudcu. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
12. Eva Bešinová: Oslavy vzniku ČSR v 1. polovici 20. storočia v regióne Levíc. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
13. Marta Švoliková: Andrej Chudoba v spomienkach a dokumentoch ŠA v Nitre pracovisko Archív Levice, 26. 2. 2018, Dom MS v Leviciach.
14. Marta Švoliková: M. R. Štefánik, vedec a astronóm. 22. 3. 2018 Dom MS v Leviciach.
15. Marta Švoliková: Andrej Chudoba, život a dielo. 22. 3. 2018 Dom MS v Leviciach.
16. Marta Švoliková: Banky a peňažné ústavy v Leviciach 1865 - 1948. 19. 4. 2018 Dom MS v Leviciach.
17. Marta Švoliková: Čo je archív, úlohy archívu. 22. 10. 2018 Stredná odborná škola v Leviciach.
18. Marta Švoliková: Fotografi v okrese Levice do roku 1918. 8. 11. VŠVÚ Bratislava
19. Jarmila Bátovská: Dejiny poľovníctva v okrese Levice a dejiny chaty na Žuhračke. 12. 6. 2018.
20. Ladislav Vincze: Lok v premenách času. 21. 10. 2018 Obecný úrad v Loku.
21. Ladislav Vincze: 1. svetová vojna v Leviciach. 15. 11. 2018 Dom Reviczky v Leviciach
22. Ladislav Vincze: Slávnostný príhovor k 100. výročiu ukončenia 1. svetovej vojny. 16. 11. 2018 Vojenský cintorín v Leviciach
23. Ladislav Vincze: 1. svetová vojna v Leviciach. 1. 12. 2018, Hronovce
24. Marta Švoliková: Z histórie židovskej komunity v Kalnej. 9. 12. 2018 Ev. a. v. cirkev v Kalnej nad Hornom
25. Lucia Macalíková: Archív v Topoľčanoch v minulosti a prítomnosti, Archív Topoľčany, 27. 06. 2018
26. Soňa Šumová: 40 rokov spolupráce topoľčianskeho a zlínskeho archívu, Archív Topoľčany, 27. 06. 2018

27. Helena Grežďová: „Internacionálna pomoc“, 50 rokov od obrodného procesu a okupácie Topoľčianskeho okresu vojskami Varšavskej zmluvy, Archív Topoľčany, 27. 06. 2018
28. Lukáš Paluga: Echo udalostí roku 1968 na príklade Komárňanského okresu. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
29. Lukáš Paluga – Katarína Répásová: Študenti univerzity J. Selyeho - 16.11.2018 - prednáška, exkurzia
30. Katarína Répásová: Úradnícke elity mesta Komárno po vzniku ČSR a ich kontinuita. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
31. Veronika Nováková: Začlenenie obcí dnešných okresov Dunajská Streda, Galanta a Šaľa do Československej republiky. Konferencia Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu, 7. 9. 2018 Archív Šaľa
32. Hildegarda Pokreis: Typológia archívnych dokumentov k roku 1968. Konferencia Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja, 24. 10. 2018 Nitra, UKF Nitra
33. Hildegarda Pokreis: Chudobinec v Seredi

ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA

V tejto oblasti sa vyčerpalo 1739 pracovných dní, čo je nárast oproti roku 2017 (1493 dní). Tento úsek činnosti súvisí s činnosťou riaditeľa archívu, vedúcich oddelení a pracovísk a ich aktivitami súvisiacimi s riadením archívu a pracovísk v personálnej a hospodárskej oblasti. Ťažisko tejto práce spočívalo aj tento rok vo vedení rôznych typov porád archívu (mesačné porady riaditeľa a vedúcich pracovísk, týždňové interné porady vedúcich a pod.), konzultáciách s pracovníkmi archívu pri plnení ich pracovných úloh, kontrole ich činnosti a jej vykazovaní, ďalej v odborných konzultáciách s odborom archívov a registratúr MV SR, v sledovaní čerpania rozpočtu a v riešení ekonomických a administratívnych vecí archívu s CP NR a ISS a. s. zabezpečujúcich údržbu. Časť pracovných dní odčerpalo riešenie technického stavu budov archívu. Do tejto časti boli zahrnuté aj práce súvisiace s prácami s vlastnou registratúrou, prácami spojenými s podávaním grantov, evidovaním a používaním aplikácie Fabasoft, využívanie služobného vozidla a referentských vozidiel, riešenie materiálo-technických potrieb (evidencia dochádzky a stravných lístkov, objednávanie materiálu a riešenie požiadaviek CP NR a práce, súvisiace s technickým zabezpečením a ochranou budovy archívu a inventarizáciou majetku. Zvýšenú administratívnu agendu si vyžiadali najmä výberové konania.

V rámci vzdelávania zamestnancov zamestnávateľom sa zamestnanci zúčastnili v roku 2018 viacerých školení, čo súvisí s povinnosťou zvyšovania svojej odbornosti zo strany zamestnávateľa. Jeden pracovník sa zúčastnil aj Letnej školy maďarského jazyka. Zamestnanci sa tiež počas roka zúčastnili aktívne alebo pasívne niekoľkých odborných seminárov a konferencií a svojou účasťou podporili vlastné konferencie. Aktívne sa zúčastnili na konci mája 2018 aj Archívnych dňí v Spišskej Novej Vsi.

Viacerí zamestnanci aktívne pracovali ako členovia odborných komisií ministerstva a pracovných skupín. P. Keresteš pracoval v Akvizičnej komisii, Heraldickej komisii, Vedeckej archívnej rade, v pracovných skupinách pre aplikáciu Evidencia pečatí a pečatidiel a pre Archívny terminologický slovník, V. Nováková vo Vedeckej archívnej rade a pracovnej skupine pre Archívny terminologický slovník, T. Féderová, E. Gábrišová, H. Grežďová v komisii pre

Afondy, L. Holečka a J. Szekeresová v pracovnej skupine pre aplikáciu Knižnica. P. Keresteš a M. Belej pracovali aktívne aj v komisii pre prípravu výstavy a konferencie Na ceste k slovenskej štátnosti konanej v septembri 2018 v Košiciach.

Nadálej sa dá konštatovať, že spolupráca s Centrom podpory v Nitre je na dobrej úrovni, a prakticky každým rokom za zlepšuje riešenie požiadaviek štátneho archívu. Problém možno vidieť skôr v prílišnej centralizácii fungovania ministerstva, ktoré v niektorých oblastiach nie je efektívne, resp. sa ukazuje ako ťažkopádne.

ZÁVEREČNÉ HODNOTENIE

Možno konštatovať, že rok 2018 bol mimoriadne pracovne náročný, najmä vďaka plneniu rezortných úloh k zabezpečeniu osláv výročí slovenskej štátnosti (1918, 1968, 1993) a vďaka opäť zvyšujúcemu sa tlaku na prácu archívu v oblasti poskytovania správnych informácií. Vďaka aktívnej práci archívu v kultúrno-osvetovej oblasti, mimoriadnej publikačnej činnosti, ale aj v oblasti predarchívnej starostlivosti sa v roku 2018 ďalej podarilo posilňovať úlohu archívu a jeho spoločenskej potreby v očiach verejnosti a jednotlivých samospráv a subjektov.

Podmienky na vykonávanie odbornej práce sa však z roka na rok zhoršujú pre „šetre-
nie“ zriaďovateľa a pre neustále škrtenie finančných prostriedkov na ochranu archívneho kultúrneho dedičstva štátu, ktorými archívne dokumenty nepochybne sú. Nadálej je potrebné aktívnejšie riešiť zo strany ministerstva koncepčné riešenie budov, ich údržby a úložnej kapacity, zabezpečenie adekvátnej ochrany pre archívne dokumenty, revitalizáciu zastaraného technického vybavenia, realizáciu čoraz naliehavejšej spoločenskej požiadavky na digitalizáciu archívnych dokumentov a zabezpečenie finančných prostriedkov archívu na vedecko-výskumnú, propagačnú a marketingovú činnosť.

Dozvoľím si poďakovať všetkým zamestnancom Štátneho archívu v Nitre za ich kvalitné plnenie služobných úloh v roku 2018.

V Ivanke pri Nitre, 29. júla 2019

PhDr. Peter Keresteš, PhD.
riaditeľ Štátneho archívu v Nitre

PRÍLOHA

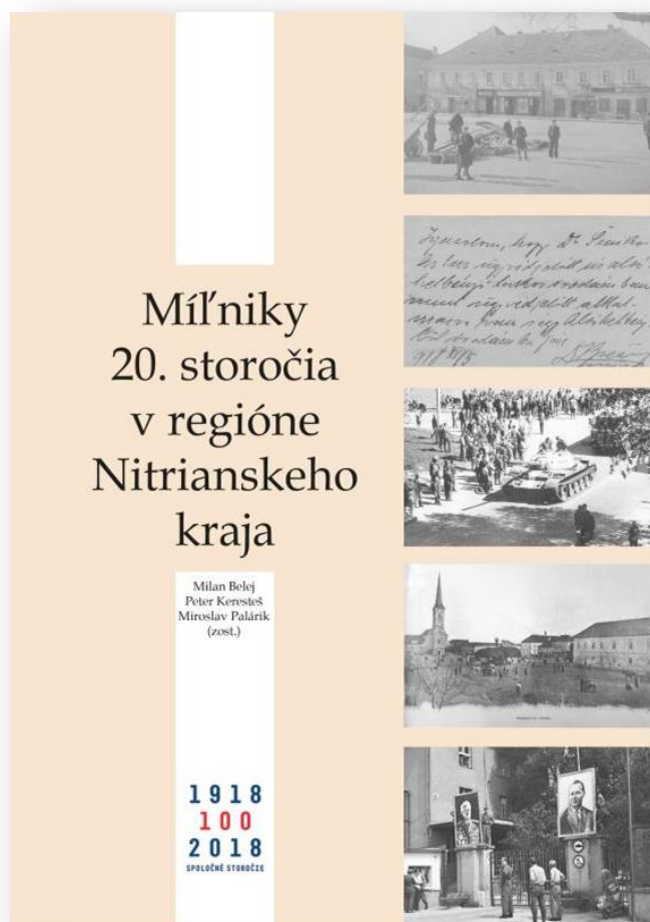
Výstava Archívu Nitra „Nitra v čase vzniku československej republiky“ (4. 9. 2018 Nitra – Synagóga) spojená s krst publikácie P. Keresteša Najstaršia kniha mesta Nitry 1681 – 1693 v rámci 770. výročia udelenia výsad Nitre. Na snímke dole primátor Nitry J. Dvonč a riaditeľ Štátneho archívu v Nitre P. Keresteš pri krste knihy

*Z výstavy „Nitra v čase vzniku československej republiky“
(4. 9. 2018, Nitra – Synagóga)*

*Výstava Archívu Nitra „Znovuobjavený archív mesta Nitry“ (6. 7. 2018 – 28. 2. 2019, Nitra)
v Ponitrianskom múzeu v Nitre*

Konferencia (24. 10. 2018 Nitra, spoločne s UKF v Nitre) a zborník Štátneho archívu v Nitre z konferencie „Mílniky 20. storočia v regióne Nitrianskeho kraja“

*Konferencia a výstava Archívu Šaľa
„Vplyv udalostí z roku 1918 na vývoj regiónu“ (7. 9. 2018 Šaľa)*

*Výstava a brožúra Archívu Komárno
Udalosti rokov 1918, 1968 a 1993 v Komárne (október – december 2018)*

Výstava Archívu Topoľčany „Spomienky na prvú republiku“ (júl – október 2018 Topoľčany, spolupráca s Tribečským múzeom v Topoľčanoch)

Výstava Archívu Nové Zámky „Nové Zámky a významné medzníky 1918 – 1968 – 1993“ (jún 2018 Nové Zámky)

„Spomienkový večer na Československú republiku“ Archívu Levice (27. október Levice)

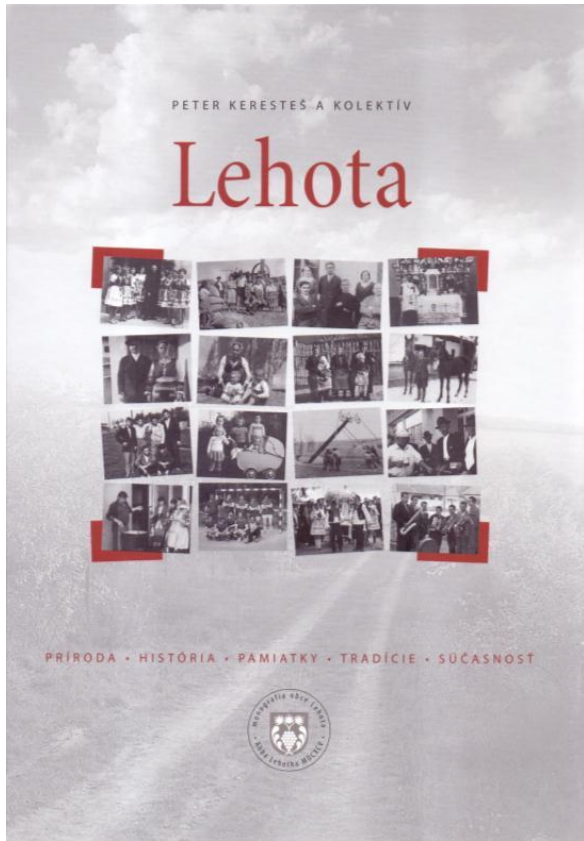
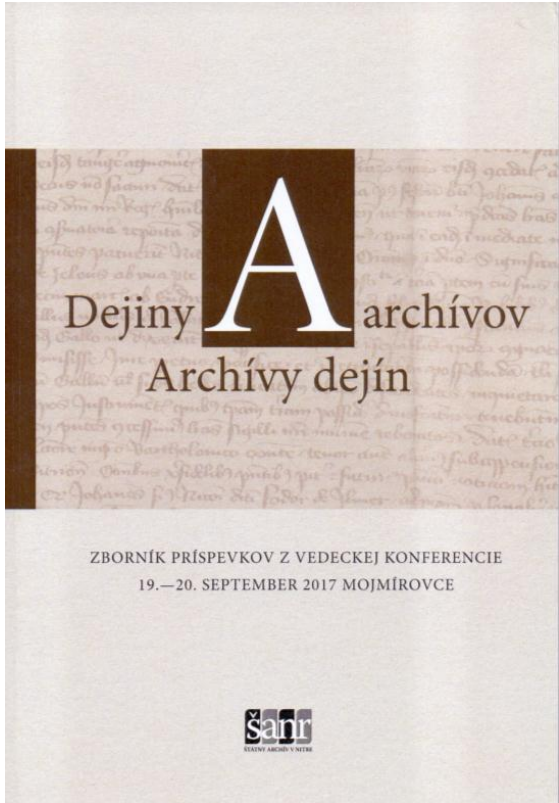
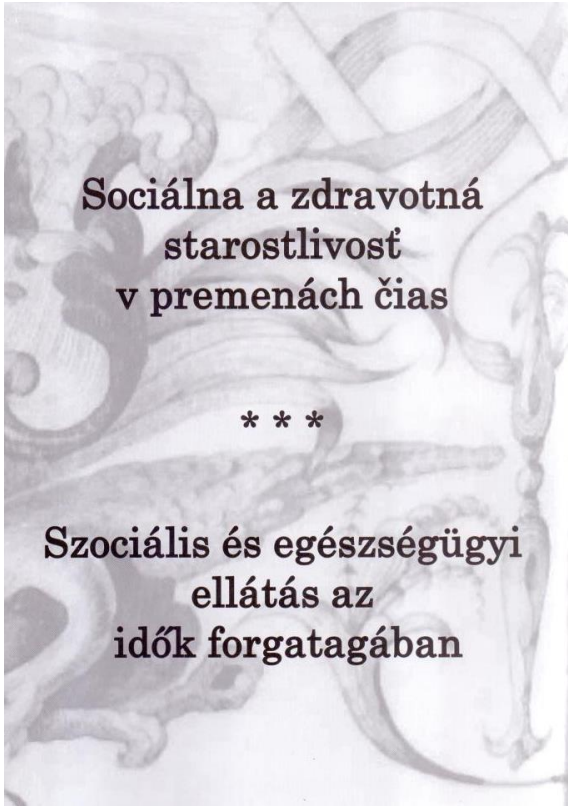
Stretnutie nitrianskych archivárov s kolegami zo župného archívu v Győri (3. máj 2018)

*Stretnutie archivárov z pracoviska v Topoľčanoch v Okresnom archíve v Zlíne
(40. výročie partnerskej spolupráce)*

*Archivári na výstave „Na ceste k slovenskej štátnosti“, 17. 9. 2018 Košice
(M. Švoliková, L. Holečka, P. Keresteš, J. Kováčová, T. Féderová)*

*Z publikačnej činnosti
Štátneho archívu v
Nitre v roku 2018*

10,30 – 10,45
Hidak az újkori Győr vármegyében
Mosty v novovekej Rábakéi župe
Hegedűs Zoltán
Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Ménfőcsanak Megyei Győri Levéltára

10,45 – 11,00
PRESTÁVKA/SZÜNÉT
V.

11,00 – 11,15
Jégre fel! – A korosolyászás, mint szabaddis tevékenység elterjedése a dualista korszakban
Hor sa na lad! – rozšírenie korčuľovania ako voľnočasovej aktivity v období dualizmu
Dancsecz Mónika
Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Ménfőcsanak Megyei Győri Levéltára

11,15 – 11,30
A 90 éves mosoni 'Márta' hid építéstörténete
Výstavba 90 ročného mošonského mostu 'Márta'
Beregszászi Balázs
Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Ménfőcsanak Megyei Győri Levéltára
Mosonmagyaróvári Főkölektára

11,30 – 11,45
Az 1965-ös árvíz Győr-Sopron megyében – Az áradás idejéről elozsményei
Povodeň v roku 1965 v župe Győrsko-Sopronskej – Počasie predchádzajúce povodni
Aldozó István
Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Ménfőcsanak Megyei Győri Levéltára

12,00 – 12,15
"Amikor a víz az úr" - az 1965. évi csallóközi árvíz története
"Keď je pánom voda" - príbeh povodne na Žitnom ostrove v roku 1965
Pokornyi Gábor
Komáromi Klapka György Múzeum

12,15 – 12,30
Komárom vizeinek rövid története
Krátke dejiny komáromských vod
Tóth Marcell László
Széchényi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola

12,30
ZÁVER/ZÁRSZÓ

*Zmena programu je vyhradená /
A szervező a műsorváltozás jogát fenntartja*

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Nitre
pracovisko Archív Komárno

Voda v dejinných súvislostiach

Odborné sympóziu

26. - 27. september 2018

Podunajské múzeum v Komárne, Palatinova 13

A Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma
Nyitrai Állami Levéltár
Komáromi Főkölektára

Víz szerepe a történelemben

Szakszimposium

2018. szeptember 26-án és 27-én

Duna Menté Múzeum, Komárom, Nádor u. 13

Podujatie sa uskutočňuje v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva

Pozvánka na vedeckú konferenciu Archívu Komárno „Voda v dejinných súvislostiach“

**NITRA,
MILÁ
NITRA
2018**

Štátny archív v Nitre v spolupráci s Ponitrianskym múzeom v Nitre a Mestom Nitra

Vás pozývajú na slávnostné otvorenie výstavy

„Znovuobjavený“ archív mesta Nitry

Výstava dokumentov z archívneho fondu Magistrát mesta Nitry 1632 – 1922 pri príležitosti Mestských slávností Nitry, milá Nitra, 770. výročia udelenia kráľovských výsad mestu Nitra a Dní európskeho kultúrneho dedičstva.

Nitra, Ponitrianske múzeum v Nitre,
júl – október 2018

Otvorenie výstavy 6. 7. 2018 o 15:00 hod.

Pozvánka na výstavu Archívu Nitra „Znovuobjavený archív mesta Nitry“